

Overweging op 2 Koningen 4, 42-44 en Johannes 6, 1-15, 17de zondag door het jaar B – Marianne Thie

In beide lezingen van vandaag hoorden we over tekorten en de wonderbaarlijke broodvermenigvuldigingen. Brood is een primaire levensbehoefte. En in beide lezingen hoorden we dat het gerstebroden waren, geen zonneveld of tarwebrood.

Tarwebrood was kostbaar.

Gerstebrood dat was het voedsel voor dieren en heel arme mensen. Het was een ronde platte koek met een gat in het midden, zodat het aan een stok vervoerd kon worden.

In de eerste lezing geeft de profeet Elisa 100 mensen te eten van twintig broden. Na afloop van de maaltijd blijft er nog genoeg over.

Om de eerste lezing beter te kunnen begrijpen, is het belangrijk om te weten, dat het een oud Joods gebruik was om de eerste oogst aan God aan te bieden als een offer van dankzegging, als een teken van een gelovig besef dat alles wat de aarde voortbrengt uiteindelijk een gave van God is.

Maar Elisa, gaf het brood wat voor God bestemd was, aan zijn mannen. Dit was een ernstige overtreding van de wet en tegelijk zit er een duidelijke boodschap in: De beste manier om God te danken voor de vruchten van de aarde, is die te delen met anderen, met name met mensen die te kort komen.

De evangelielezing van Johannes verhaalt over een grote menigte in Galilea, die geïnteresseerd waren in wat Jezus zei en deed, vooral de genezing van zieken. Het aantal mannen wordt genoemd – 5000- , de vrouwen en kinderen waren daarbij nog niet meegerekend.

Tegenover dit hoge cijfer staat het bescheiden cijfer van het aantal broden vijf stuks en twee vissen. Samen zeven.

Getallen in de verhalen hebben ook een boodschap. Vijf zou betrekking hebben op de vijf boeken van Mozes (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium), de Thora. Twee zou kunnen staan voor de twee stenen tafelen met de tien geboden. Getal zeven staat symbool voor compleetheid en volheid, voltooiing van Gods werk.

Aan apostel Filippus stelt Jezus dan de vraag hoe zij brood zouden kunnen kopen om al die mensen te eten te geven.

Filippus is sceptisch en wijst op de hoge kosten die dit zou kunnen meebrengen en hij vreest over onvoldoende geld te beschikken.

De tweede apostel – Andreas - heeft een meer optimistisch antwoord, weet van een jongetje die hij gezien heeft, met vijf gerstebroden en twee vissen.

Het meest bijzondere in dit verhaal is uiteraard Jezus. Hij laat zich niet ontmoedigen door het tekort. Hij ziet wat mogelijk is. Hij ziet de jongen, die aan Jezus geeft wat hij heeft. Daarna nodigt Jezus de mensen uit om in groepen te gaan zitten. Hij roept niet dat iedereen alleen voor zichzelf moet zorgen, nee hij motiveert hen om te delen en voor elkaar te zorgen. Dan neemt hij de broden en hij spreekt het dankgebed uit en laat daarna de broden en vissen uitdelen.

In dit verhaal, in deze verhalen klinkt de overtuiging door, dat delen onze overvloed is. Dat wij samen, in de schaarste en het tekort kunnen staan. En kunnen doen wat mogelijk is: met onze tijd, inzet, aandacht, energie en geld voor wie in nood is. Dat is geen vanzelfsprekende houding. Dat is geen gemakkelijk gebaar. Maar zo toont zich de verrassende logica van het Koninkrijk van God, in mensen die ontvangen, danken, delen, eten en overhouden. Een logica van delen en van overvloed.

Sommige mensen proberen hun gebrek aan mededeelzaamheid, hun tekort aan werkelijke interesse, te camoufleren met grote geschenken. Maar iedereen weet dat het niet gaat om de grootte van een cadeau, maar om de hartelijkheid waarmee het gegeven wordt. 'Het is niet veel', zeggen we dan, 'maar het komt uit een goed hart'. En dan is het wel veel.

Dat jongetje zonder naam, met vijf broden en twee visjes, dat is niet veel voor vijfduizend man, maar hij wil het wel delen, en het komt uit een goed hart. Als je met zo'n instelling het leven deelt, gebeuren er wonderen van overvloed.

Dat is wat deze oude verhalen ons ook heden nog te zeggen hebben: dankbaarheid om het leven, laat je het beste zien door te delen, al is het nog zo'n beetje, al is het nog zo klein, door te delen wat je hebt.

Wanneer we de geweldige nood zien in onze wijde wereld waar we over lezen, horen en wat in beelden onze huizen binnenkomt, mensen - overal ter wereld - hongerend naar voeding, leef- en ademruimte, maar ook de zorgen in de kleine wereld om ons heen, dan voelen we ons vaak als dat jongetje met die paar broodjes en dat beetje vis, voor zoveel hongerige mensen.

Dan kan al gauw het gezegde en de gedachte opkomen van 'het is als een druppel op een gloeiende plaat', 'het haalt toch niets uit'.

En inderdaad: in ons eentje hebben we zo weinig om die onmetelijke noden op te lossen. Gelukkig zijn er mensen die dit niet meteen zeggen of denken, maar die gewoon dingen doen voor anderen. Als iedereen zijn

kleine beetje inbrengt, dan maken vele kleine beetjes toch een enorm groot geheel, en dan wordt het iets van een wonder. Want wat uit een goed hart komt, kun je met dat beetje dat je hebt, toch wonderen van overvloed doen.

Dat kleine beetje: een gesprek, een hartelijk woord, een moment van aandacht voor iemand naar wie weinig omgekeken wordt, brengt soms meer goeds teweeg dan wij kunnen overzien.

Want een mens die waardering ondervindt, gaat zelf ook anders met mensen om, en zo vermenigvuldigt het zich. Als je een ander geeft wat hij of zij broodnodig heeft – wat warmte, zorgzame aandacht-, zal dat, aangestoken door elkaar, verder gaan, en komt er een overvloed aan geluk.

Ontvangen, danken, delen, eten en overhouden. Delen is vermenigvuldigen. Amen